KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 28 maart 1997 door de minister-president van de Vlaamse regering verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende goedkeuring van de volgende internationale akten : het verdrag inzake het Energiehandvest, met de bijlagen EM, NI, TRM, N, VC, ID, IA, P, G, TFU, D, B, PA en T, en de besluiten, ondertekend in Lissabon op 17 december 1994, en het protocol betreffende energie-efficiëntie en de daarmee samenhangende milieuaspecten, ondertekend in Lissabon op 17 december 1994", heeft op 3 april 1997 het volgend advies gegeven :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt die motivering als volgt :

> "De E.U., die eveneens verdragspartij is, zou dit verdrag willen ratificeren in de loop van de maand april 1997. België wil als E.U.-lidstaat eerst zelf ratificeren, wat voor België slechts mogelijk is na de instemming door het federale parlement en de deelstaatparlementen.".

Met toepassing van het bepaalde in artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gewijzigd bij de wet van 4 augustus 1996, heeft de afdeling wetgeving zich hoofdzakelijk beperkt tot "het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.".

Dat onderzoek noopt tot het maken van de volgende opmerkingen.

1. Artikel 16 van de Grondwet bepaalt dat niemand van zijn eigendom kan worden ontzet dan ten algemenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling.

Artikel 13.1 van het goed te keuren verdrag bepaalt dat onteigening of nationalisatie van de investeringen van investeerders van een verdragsluitende partij op het grondgebied van een andere verdragsluitende partij - onder meer - gepaard moet gaan met "de betaling van een prompte, adequate en doeltreffende compensatie", die gelijk moet zijn aan de billijke marktwaarde op het tijdstip vlak voordat de onteigening zodanig bekend werd dat de investeringswaarde werd beïnvloed en dat die marktwaarde in voorkomend geval wordt berekend in een vrij inwisselbare valuta volgens de voor die valuta op de datum van de waardebepaling geldende marktwisselkoers. De compensatie moet tevens de rente omvatten over de periode tussen de onteigenings- en de betalingsdatum, welke berekend wordt tegen een commercieel, op marktbasis vastgesteld tarief.

Deze bepaling van het goed te keuren verdrag blijkt aldus, op het stuk van de schadeloosstelling, in geval van onteigening aan de buitenlandse investeerders meer rechten toe te kennen dan die waarin artikel 16 van de Belgische Grondwet voorziet, op zijn minst zoals het Hof van Cassatie dit interpreteert (1). Zo kan zij ook een schending inhouden van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre zij een ruimere vergoeding instelt voor de onteigende investeerder, bijvoorbeeld de berekening van de rente tegen een commercieel op marktbasis vastgesteld tarief, daar waar de burger maar recht zal hebben op de wettelijke (gerechtelijke) interest.

---

(1) Zie o.m. Cass., 20 september 1979, Arr. Cass., 1979-80, 73, met conclusie procureur-generaal Dumon.

2. Ook andere bepalingen van het goed te keuren verdrag bevatten andere regelingen dan die waarin het intern Belgisch recht voorziet, zij het dat het hier niet gaat om bepalingen uit de Grondwet.

Inzonderheid dient de aandacht te worden gevestigd op artikel 26 van het goed te keuren verdrag in zijn verhouding tot het Belgisch Gerechtelijk Wetboek (1). De investeerder kan krachtens het verdrag een geschil met de Staat onder bepaalde voorwaarden voorleggen aan arbitrage (het Internationale Centrum voor de Beslechting van de Investeringsgeschillen, een ad-hoc scheidsman of -college overeenkomstig de Uncitral-regels of een scheidsrechterlijke procedure bij het Arbitrage-Instituut van de Kamer van Koophandel te Stockholm). Deze scheidsrechterlijke uitspraken zijn definitief en bindend en elke verdragsluitende partij geeft onverwijld gevolg aan een dergelijke uitspraak en zorgt voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van dergelijke uitspraken op haar grondgebied. De vraag rijst hoe dit alles zich verhoudt tot bijvoorbeeld de wettelijke regels inzake uitvoeringsimmuniteit (artikel 1412bis van het Gerechtelijk Wetboek), tot deel VI

---

(1) Zie echter ook artikel 6 (mededinging) en het Belgisch mededingingsrecht, artikel 7 (doorvoer) en de wetgeving van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige en andere producten door middel van leidingen, de exclusieve concessie van Distrigas en de Europese richtlijnen inzake transit van gas, de artikelen 10 en 11 (bevordering, bescherming en behandeling van investeringen), artikel 14 (overmaking van gelden in verband met investeringen) en de wisselreglementering, het faillissements-, beslag- en gerechtelijke recht, artikel 15 (subrogatie), en artikel 21 (belastingen).

(arbitrage) van het Gerechtelijk Wetboek en tot de regels inzake erkenning en tenuitvoerlegging in het Gerechtelijk Wetboek en de toepasselijke internationale verdragen (1).

3. Het verdient aanbeveling bij het ontwerp ter informatie ook de Slotakte van de Conferentie over het Europese Energiehandvest en het Handvest zelf te voegen. De Slotakte bevat immers een aantal interpretaties van het verdrag. Alhoewel het Handvest volgens de memorie van toelichting slechts een politieke intentieverklaring is, wordt er in artikel 2 van het verdrag naar verwezen.

4. Krachtens artikel 50 van het verdrag en artikel 22 van het protocol zijn enkel de Duitse, de Engelse, de Franse, de Italiaanse, de Russische en de Spaanse versie van het verdrag respectievelijk het protocol gelijkelijk authentiek. Bijgevolg dient op de bij het ontwerp te voegen

---

(1) Wat deze laatste betreft, zie bijvoorbeeld het verdrag van New York van 10 juni 1958 over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken (artikel 5 regelt de erkenning en tenuitvoerlegging), het Europees verdrag van 21 april 1961 inzake de internationale handelsarbitrage (artikel 9 regelt de vernietiging van de scheidsrechterlijke uitspraak) en het verdrag van 18 maart 1965 inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen de Staten en onderdanen van andere Staten (waarbij ICBI-arbitrage werd ingevoerd)(artikel 54 regelt de erkenning en tenuitvoerlegging). Het verdrag stelt enkel dat de in het verdrag gegeven toestemming van de Staten een voldoende toestemming is in de zin van het geciteerde verdrag van New York, het verdrag van 18 maart 1965 en de Uncitral-regels.

Nederlandse tekst te worden vermeld dat het gaat om een vertaling. Omdat het Vlaams Parlement zijn instemming moet kunnen betuigen met de oorspronkelijke tekst, dient men erop toe te zien dat een authentieke tekst als bijlage bij het ontworpen decreet wordt gevoegd en gepubliceerd, benevens de Nederlandse vertaling.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	M. VAN DAMME, D. ALBRECHT,	staatsraden,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

A. BECKERS. J. DE BRABANDERE.